

ÇOCUK HAKLARI ADINA SOSYAL ÇALIŞMA GÖREVLİSİ VE ADLİ DESTEK GÖREVLİLERİ İLE SOSYAL İNCELEME RAPORU SORUNU İÇİN

UNICEF ANKARA OFİSİ , AVRUPA BİRLİĞİ TÜRKİYE DELEGASYONU VE AVRUPA KONSEYİ PROGRAM OFİSİ ANKARA İÇİN AÇIK ÇAĞRI

Tarih: 08 Eylül 2025,

Konu: UNICEF, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu ve Avrupa Konseyi Program Ofisi 'ne: ÇABA ve Koruyucu Aile Projelerindeki Çifte Standart, 2013 Eğitim Kitabı'nın Etkileri, Adalet Bakanlığı Taslağı ve AB Fonlarının Durdurulması Talebi

(AÇIKLAMA : 2005 yılından beri TCK/31 maddesi ile çocukların cezalandırmasına odaklı bir düzenleme bulunmaktadır. Bu bağlamda, Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) ile adalet beklentisi ortaya çıkmıştır. Yirmi yıl boyunca bu iki kanun ve bakış açısıyla Ahmet Matia Minguzzi olayı, ulaşılan acı verici bir noktayı temsil etmektedir. Benzer acıların önüne geçmek için cezalandırmanın artırılması bir çözüm olarak öne çıkmaktadır. Adalet Bakanı tarafından yeni bir tasarı olduğu açıklanmış olup, adli yıl nedeniyle yapılan açıklamalar arasında “sosyal inceleme raporu” ile ilgili ifadeler, bazı uygulamaların aynen devam edeceğini de göstermektedir.

Yirmi seneden beri süregelen bu süreçte, suçu kesinleşmemiş olmasına rağmen çocukların damgalanması ve lekelendirilmesiyle “suça sürüklenen çocuk” tanımı öne çıkmaktadır. Özellikle Pekin Kurallarının dikkate alınmaması, kanunlaşma sürecinde de etkili olmuştur. Bu bilgilerin neden ve sonuçları açısından hatırlanması gerekmektedir.

Ayrıca, Çocuk Hakları Sözleşmesine kaynaklık yapan Pekin Kuralları arasında sosyal ortam ve yaşam koşullarıyla ilgili bir raporlama ile karar verilmesi zorunludur. İnsan hakları ve çocuk hakları için bu raporlama, çocukların üstün yararının gözetilmesi ve somutlaştırılması amacıyla evrensel bir uygulama ve yükümlülüktür. Ancak, kanunlaşma sürecinde 18 yaş altındaki çocuk ve gençler için bu raporlama yapılmadan karar verilebilmesi için “gerektiğinde” ve “takdirinde” ibareleriyle (ÇKK/35. madde) hukukun arkasından dolanılmıştır. Bu durum, ÇKK'nın adaleti ve insanlığı da etkilemiştir. Özellikle insan ve çocuğa bakmak amacıyla bir bilgiyle karar vermek yerine, cezalandırma amacıyla gençlik dönemini yok sayan bir kanun ortaya çıkmıştır. Çağın ötesinde bir bakışla, yetişkinler gibi ağır cezalara maruz kalmaları hâlâ devam etmektedir. Bu cezaların daha da artırılmasıyla bir çözüm arayışı sürmektedir; evrensel ve insancıl bir bakıştan uzak bir yaklaşım hâkimdir. Böyle bir masumiyet karinesine aykırı tanım ve hukukun arkasından dolanılması, adil yargılama ilkesine aykırı bir durumdur. Aynı zamanda, çocukların hukuki korumasız ve savunmasız bırakılmasına da neden olmaktadır.

Kanunlaşma sürecinde, sosyal ortam ve yaşam koşullarına yönelik raporlama için sosyal hizmet eğitimi almamış kişiler tarafından düzenlenmesi de dahil olmak üzere, “sosyal çalışma görevlisi” gibi garip bir tanım üretilmiştir. Başta psikologlar, PDR uzmanları, sosyologlar, çocuk gelişimciler ve öğretmenler gibi kendi meslek alanları dışında bir raporlama yapılmıştır. Evrensel “sosyal inceleme raporu” dışında başka bir raporla çocuk haklarını anlamsız ve değersiz hale getirmiştir. Çocuklar bir araç haline getirilmiş, çocuklar için bir iradenin aranması gibi hedefler her şeyin önüne geçmiştir. Böylece bu raporlama ile hem adalet hem de sosyal hizmet yönetimi yozlaştırılmış, sosyal çalışmacılar devre dışı bırakılarak Avrupa Sosyal Şartı açısından sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı engellenmiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne kaynaklık yapan Avrupa Sosyal Şartı'nda, çocukların ve gençlerin ayrı bir şekilde korunması, özellikle dönemsel evrelerin dikkate alınması içindir. Koruma boyutu, cezalandırmanın engellenmesini amaçlar. ASS'nın 7 ve 17. maddelerindeki yükümlülüklerin karşılığı olarak 14. maddede öne çıkan sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı, adil yargılama hakkı ve insan hakları açısından önceliklidir. Bu doğrultuda sosyal hizmet yöntem ve araçlarıyla, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 1967'de sosyal hizmetlere ilişkin kararı ve sosyal çalışmacılar için insan hakları bağlamında 1991 ve 2001 kararları, adalet yönetimindeki sosyal hizmetlerin önemini daha da artırmıştır. Ancak, ÇKK ile “sosyal çalışma görevlisi”

ve daha sonra adalet yönetiminde mağdur hakları adına üretilen “adli destek görevlisi” gibi görev tanımlarının ortaya çıkmasıyla, yozlaşmış bir sosyal inceleme raporu uygulaması son tasarıda aynen devam edeceği görülmektedir. İnsan hakları açısından bu durum sürerken, ÇKK ile oluşan mağduriyetin birlikte ele alınması ironik ve trajiktir.

Aynı zamanda öncelikli bir insan hakları, çocuk hakları ve sosyal haklar sorunudur..

Bu süreçte UNICEF önemli bir aktördür. Kaynağını AB vergi verenlerinden karşılanan Avrupa Birliği Projeleri ile 2005 yılından beri çeşitli Bakanlıklarla işbirliği içindedir. Halen birkaç proje, Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) kapsamındaki uygulamalara yöneliktir. Ancak çocuk haklarını korumak yerine, ÇKK’da öne çıkan raporlamanın sosyal hizmet eğitimi almamış diğer meslekler tarafından düzenlenmesine yönelik, 2013 yılında “Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı” hazırlanmıştır. Bu kitap hâlâ web sayfasında yer almaktadır. Bunu destekleyen kitaplar ve eğitimlerle bir çaba söz konusudur ve bu yozlaşmaların sürekli kılınmasını da sağlamıştır. Afganistan’da bile bulunmayan bu tür bir raporlama, Türkiye’deki çocuklara uygun görülmüştür. Böyle bir çifte standart, AB Projeleri ve AB vergi verenleri tarafından hâlâ finanse edilmektedir. Avrupa Sosyal Şartı’nda (ASS) vurgulanan hukuki ve sosyal koruma boyutuna dikkat edilmemesi amacıyla, diploması olmayan pedagoglar tarafından SİR düzenlenmesi hâlâ mümkündür. Kanunda yer almayan AGO gibi uygulamalara kaynaklık yaparak adalet açısından bu durumu etkileyen bu eğitim kitabı, çocuklar için bir kara leke olarak öne çıkmaktadır.

(https://www.unicef.org/turkiye/media/4701/file/SOSYAL%20%C3%87ALI%C5%9EMA%20G%C3%96REVL%C4%B0LER%C4%B0%20%C4%B0%C3%87%C4%B0N%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20K%C4%B0TABI%20_%20Kas%C4%B1m%202013.pdf
<https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/sosyal-%C3%A7ali%C5%9Fma-g%C3%B6revlileri-i%C3%A7in-e%C4%9Fitim-kitabi-kas%C4%B1m-2013>
08.09.2025)

Ayrıca, Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi’nin web sayfasında Bakanlar Komitesi kararları arasında yalnızca 1967 tarihli sosyal hizmetler ile ilgili karar yer alırken, özellikle sosyal çalışmacılara yönelik insan haklarıyla ilgili 1991 ve 2001 tarihli kararların yer alması basit bir eksiklik değildir. Bu tür bir körleşme, insan haklarının nasıl engellendiğinin somut bir örneği olarak değerlendirilebilir.

(<https://www.coe.int/en/web/ankara/joint-project-on-improving-the-effectiveness-of-family-courts-better-protection-of-the-rights-of-family-members>

<https://www.cocukkorumatürkiye.com/avrupa-konseyi-kararlari-ve-sosyal-hizmet-uzmanlarindan-sosyal-calismacilar-ve-de-sosyal-calisma-gorevliilere/>

<https://www.cocukkorumatürkiye.com/sosyal-hizmet-uzmanlarinin-calisma-yasami/>

<https://www.ohchr.org/en/resources/educators/human-rights-education-training/11-recommendation-no-r-91-16-members-states-training-social-workers-and-human-rights-1991>

<https://rm.coe.int/native/09000016804d6030> 08.09.2025)

Bu süreçte UNICEF önemli bir aktördür. Kaynağını AB vergi verenlerce karşılanan Avrupa Birliği Projeleri ile 2005 yılından beri çeşitli Bakanlıklar dahil işbirlik içindedir. Halen birkaç proje ÇKK deki uygulamaya yöneliktir. Ancak çocuk haklarını korumak yerine ÇKK da öne çıkan raporlamanın sosyal hizmet konusunda eğitim almamış diğer meslekler tarafından düzenlenmesine yönelik 2013 yılında “Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı” hazırlanmıştır. Bu kitap halen web sayfasında yer almaktadır. Bunu besleyen kitaplar ve eğitimlerle bir çaba söz konusudur. Yozlaşmaların sürekli kılınmasını da sağlayabilmiştir. Afganistan da bile olmayan bu şekilde ki raporlama ise Türkiye deki çocuklara uygun görülmüştür. Böyle bir çifte standart, AB Projeleri ve AB vergi verenlerce halen karşılanmaktadır. ASS da öne çıkan hukuksal ve sosyal koruma boyutunun dikkat edilmemesi amacıyla ayrıca diploması olmayan pedagoglar tarafından SİR düzenlenmesi de halen mümkündür. Kanunda yer almayan AGO gibi uygulamalara kaynaklık yaparak adalet açısından bu durumu etkileyen bu eğitim kitabı çocuklar için bir kara leke olarak yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi’nin web sayfasında Bakanlık Komitesi kararları arasında sadece 1967 tarihli sosyal hizmetler ile ilgili kararı yer alırken özellikle sosyal çalışmacılara yönelik insan hakları ile ilgili 1991 ve 2001 tarihli kararların özellikle yer verilmemesi basit bir eksiklik değildir. Böyle bir körleşme ile insan haklarına nasıl engellendiğinin de somut bir örneği olabilmektedir. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan tasarı da bahsedilen rehabilitasyon dahil uygulamalar ise sosyal hizmetlere bakış ile ancak mümkündür. Fakat UNICEF tarafından hazırlanan “Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim kitabı” aynı zamanda Çocuk Haklarının nasıl yozlaştırılmasının somut bir acıtıcı örneğidir. İyilik yapıyor görüntüsü ile kötülükleri de beslemektedir. 2024 yılında adalet yönetiminde ki soruşturma ve kovuşturma evresinde % 70 iğenç olan 800 bin den fazla çocuk için böyle araç ve yöntemlerle halen zehirli ağacın meyvesinin de zehirli olmasının hukuksal açıdan somut

kanıtıdır. Kötülükler ve vicdanların körleşmesine neden olurken ÇKK ve TCK/31 madde ile çatışma için de ki çocuklar bu sistemin de bir kurbanıdır. Adalet yönetiminde ki suçlanan çocuklar için sürüklenen değil, "sürükletilen" çocuklar için hukuk ve adalet yönelik bu toksik bilgilerden arınarak yeni bir düzenleme, çocuklar için halen mümkün olabilir. Yeni bir gençlik ceza kanunu bu amaçla mutlaka olmalıdır. Veya TCK/31 maddesinde çocuk ve gençler ayrı bir şekilde ele alınmalıdır. Eğitim ve insancıl odaklı bakış ile ÇKK kapsamında rol ve görevlerin açık net olması sağlanmalıdır. Zorunlu sosyal inceleme raporunun sadece sosyal çalışmacılar tarafından düzenlenmesi sağlanırken bir asırdan beri Türkiye de eksik olan resmi vesayet kurumu gibi bir yapılanma Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün de halen mümkündür. Mevcudu korumak ve devam etmek gibi bir çaba ile meşru kılmak ise hukuktan nasıl uzak olduğunu göstermektedir. Çocuklara adalet için evrensel değerler dayalı bir bakış için yeter ki niyet ve gerçeklerle yüzleşmelidir.

Ortada aslında çocuk değil bir gençlik suçluluğu vardır. Bu sorunun nasıl ve ne şekilde çözülmesidir.

Çocuk hakları dahil korunması ve geliştirilmesi gibi görev de söz konusudur. Hesapverilebilirlikle vardır. ÇHS ve ASŞ'da hakları geliştirmek gibi görev yerine üretilen toksik bilgilerle kötülükler de beslenebilmektedir. UNICEF tarafında sosyal hizmet ve adaleti engellemek için hazırlanan eğitim kitabı, hakların geliştirilmesi yerine körleştirme ile hukuksuzluğa ve adaletsizliğe süreklilik sağlanabilmektedir. Çocuklar ÇKK ve TCK/31 maddesi ile çatışma içindedir. Bu çatışmaya ve ortak olmaya Avrupa Konseyi'nin dahil edilmemesi için eksik olan kararların web sayfasına eklenerek yayımlanması önemlidir. Hem bu ek bilginin yanı sıra UNICEF deki eğitim kitabın kaldırılması ile söz konusu tasarının sosyal hizmet açısından doğru bilgilerle tartışılması ve değerlendirmesi de sağlanabilir.

Şimdiye kadar bu toksik bilgilerin arkasına sığınılmaması amacıyla da özellikle UNICEF de ki eğitim kitabının web sayfasından ortadan kalması için bir açık çağrı yapma ihtiyacı insan hakları ve çocuk hakları için ortaya çıkmaktadır. Özellikle de AB değerlerine ulaşılması gibi bir hedef ile AB vergi verenlerce Türkiye deki çocuklara çifte standart'a ortak olmaması için ortak bu çağrı ayrı ayrı da birlikte yapılmaktadır. Diğer taraftan İsviçre ve Almanya ve İtalya daki kaynak kanunlar ile Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunu kapsamında ki uygulamalar aynı zamanda Kıta Avrupa Hukuk sisteminin parçasıdır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı'ÇHS ile birlikte iç hukukun parçasıdır. Fakat bu süreçte gelişmelerin dikkat edilmemesi nedeniyle halen bu yöndeki yapısal eksikliklerinin giderilmesi için AB Projeleri bunun içindir. Kanunlaşmış ÇHS ve ASŞ gibi ilke ve değerleri korumak dahil danışmanlık görevi UNICEF tarafından öne çıkmaktadır. Almanya,İsviçre ve İtalya gibi Kıta Avrupa ülkelerindeki uygulama ve yapıların karşılaştırılması ve benzer haklara sahip olması gibi bir görev beklenmektedir. Ancak gençlik adalet yönetimindeki uygulamalar için kaynak kanunlar dahil uygulamalar dikkat edilmeden genelde Anglo Sakson sistemini ve bazı örneklerden yola çıkarak bir bilgi körleştirme söz konusudur. Bunlardan Gençlik Dairesi (Jugendamt) ve Gençlik Savcılığı (Jugendanwaltshaft) gibi model ve uygulamalar körleşmelerin arasındadır. Bununla birlikte ürettikleri çeşitli uygulamalar aslında bir sorun kaynağı olabilmektedir. Özellikle ÇKK 'nın öncelikle korunması ve yönetimle çatışma içinde olmaması nedeniyle Türkiye de ki çocuklara rahatlıkla çifte standart için de bakması bu açıdan halen süre gelmektedir.Çocuklar için tehdite ve tehlike olan bu çifte standart için sunulan danışmanlık hizmetinde kalite ve niteliğin sorgulanılmasını gerekmektedir. Bu durum yurtdışındaki meslekdaşlarım ve bazı yurtdışı ilgili kurumlar da görüşmeler yapmama neden oldu. Yanı sıra Yapay Zeka arasında Grok 3 ekibin katkılarıyla aşağı da bir metin derlenmiştir. Önce İngilizce,sonra Türkçe ye çevirilen çağrı metinler aynı zamanda İngilizce ve Almanca olarakta paylaşılmaktadır. Türkçe kavram ve sözcüklerin İngilizce ve Almanca karşılığının bulunmaması anlam kaymalar ile birlikte aynen yayımlanmıştır.Sorumluluk Grok 3 ekibine aittir. Not bölümde ki ek bilgiler de birlikte değerlendirilmesi ile çocuklara umut verilsin.SHU Nihat Tarimeri).

Sayın Yetkililer,

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 90. maddesi uyarınca, Avrupa Sosyal Şartı (ASS) ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BM ÇHS) iç hukuk normu niteliğindedir. ASS'nin çocukların korunması için 7 ,17 ve de bu yöndeki 14. maddesi sosyal hizmetlerden yararlanma hakkını, BM ÇHS'nin 3. maddesi çocuğun üstün yararını, 16. maddesi özel hayatın gizliliğini ve 40. maddesi gençlik adalet yönetimini düzenler. Gençlik Adalet Yönetimi Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları'nın (Pekin Kuralları) 16. maddesi, sosyal inceleme raporlarının (SIR) suç öncesi yaşam koşulları hakkında hazırlanmasını zorunlu kılar. Ancak, AB vergi mükelleflerince finanse edilen UNICEF projeleri (2021-2025 Ülke Programı, ÇABA ve Koruyucu Aile Projeleri), Türkiye'deki çocuklara Almanya, İsviçre ve İtalya'daki standartlarda haklar sunmayı hedeflerken, ciddi bir çifte standart Türkiye de halen uygulamaktadır.

Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği gibi çeşitli kurumlarla 2005 yılından beri işbirliği içindedir. Danışmanlık kapsamında halen çeşitli projelerde UNICEF önemli bir aktördür. Çocuk haklarının korunması amacıyla Pekin Kurallarına uygun bir uygulama yerine, söz konusu Çocuk Koruma Kanunu'ndaki uygulamalara yardımcı olduğu bir görevi de üstlenmektedir.

UNICEF, AB fonlarıyla (5.89 milyon Euro) desteklenen ÇABA (Türkiye Barolar Birliği ile ortak) ve Koruyucu Aile Projeleri'nde, Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) kapsamında sosyal inceleme raporlarının (SIR) sosyal çalışma eğitimi almış sosyal çalışmacılar yerine yetkisiz kişiler (örneğin, psikologlar, öğretmenler, diploması olmayan sahte/çakma pedagoglar, sosyologlar dahil diğer meslek grupları) tarafından düzenlenmesine izin vermektedir. Bu uygulama, Avrupa Sosyal Şartı (ASS) Md. 14'teki sosyal hizmetlere erişim hakkını, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BM ÇHS) Md. 3, 16 ve 40'taki çocuğun üstün yararı, gizlilik ve rehabilitasyon ilkelerini ihlal etmektedir. Ayrıca, yargısal süreçte kesin karar olmadan hiçbir kişiye, çocuk dahil, suçlu denilemez; suçla ilgili kesin karar olmadan suçlu olarak nitelendirilmesi masumiyet karinesi açısından önceliklidir. Ancak, çocuklar için kullanılan "suça sürüklenen" şeklindeki garip tanım, masumiyet karinesi ilkesinin hâlâ korunmadığını ve adil yargılama hakkına bir saldırı olarak ÇKK ile öne çıktığını göstermektedir. BM ÇHS'ni korumak yerine ÇKK'nın korunduğu bir adalet yönetimiyle adaletsizlik sürmektedir.

Bu bağlamda, TÜİK 2024 verilerine göre, suça sürüklenen değil, ÇKK ve TCK/31 maddesiyle suça sürüklenen çocuk sayısı 202.785'e ulaşmış ve bir önceki yıla göre %13 artış göstermiştir. TÜİK ve Adalet Bakanlığı verilerine göre, adalet yönetim sistemine girenlerin yalnızca %30'u 15 yaşın altındaki çocuklardır; %70'i 15 yaş üstü olup, bu durum gençlik suçluluğunun ön planda olduğunu ortaya koymaktadır. 2024 adalet istatistik verilerine göre, soruşturma ve kovuşturma evresinde toplam çocuk ve genç sayısı 800 bini aşmaktadır; bu boyut yeterince dikkate alınmamakta ve gri alanlar dikkate alındığında 2 milyon çocuk ve gençten bahsedilmektedir. Böylesi bir adalet yönetimi için ÇABA'da avukatların SIR süreçlerine katılımı, Koruyucu Aile'de ise aile değerlendirmelerinin standart dışı yöntemlerle yapılması, çocukların korunmasını hâlâ riske atmaktadır. Ayrıca, CMK avukatları da adalet erişimi olumsuz etkileyen bir sorun kaynağı olarak öne çıkmaktadır.

2013 “Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı”, ÇABA ve Koruyucu Aile Projeleri’nde rol belirsizliği yaratarak yetkisiz kişilerin sosyal inceleme raporları (SİR) hazırlamasına zemin hazırlamıştır. Çocuk mahkemelerinde görev yapanların algı araştırmaları, tutarsızlıkları ve SİR’lerin profesyonel olmamasını ortaya koymuştur. 14 yaşındaki Mattia Ahmet Minguzzi’nin öldürülmesi vakasında, SİR’ler suç öncesi koşulları analiz edememiş, rehabilitasyon yerine cezalandırma süreci hızlanmıştır. 2005 yılından beri Pekin Kurallarının engellenmesiyle geline nokta bu Eğitim Kitabı tek başına bir faktör değildir. Ayrıca, Avrupa Konseyi’nin 1991 Recommendation No. R (91) 16 ve 2001 Rec(2001)1 kararlarında belirtilen insan hakları temelli profesyonellik ilkesini ihlal etmekte, adil yargılama hakkını (AİHS Md. 6) zedelemektedir.

2005 yılından beri çocukların üstün yararı için Pekin Kurallarında öne çıkarılan sosyal ortam ve yaşam koşullarıyla ilgili zorunlu raporlamanın yetkisiz kişilerce düzenlenmesi, aslında Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) ile ilgili bir çatışma noktasıdır. ÇKK’nın kanunlaşma sürecinde bu yönde uyarılar yapılmış, ancak diğer ülkelerdeki uygulamalar dahil bu uyarılar dikkate alınmamıştır. Karar almadan önce özellikle 15 yaş üstü gençlerin sosyal ortam ve yaşam koşullarının dikkate alınmaması ve yetişkinler gibi ağır cezalara maruz kalmaları hâlâ devam etmektedir; bu, diğer ülkelerdeki uygulamalardan ayrılmaktadır. Avrupa Sosyal Şartı’nda vurgulanan sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) ile öne çıkan ilkelerin bu süreçte engellenmesi yerine, UNICEF bu duruma aktif ortak olabilmektedir. Ayrıca UNICEF, Afganistan’daki uygulamalar için çeşitli uyarılar yapmaktadır. Adalet yönetimine yönelik aktörler dahil, çocuk ve gençler için söz konusu kanun ve düzenlemelerle çatışma içinde olmasına yönelik raporlamalar yapılmaktadır. Ancak Türkiye’de, çocuklar için çatışma yaratan ÇKK ve TCK/31 maddesi ile yapılan ortaklık ve çabalar sürmektedir. Türkiye’de çocuklara çifte standart uygulanması, adalete erişimi engelleyebilmektedir. Bu süreçte UNICEF tarafından hazırlanan “Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı”, hem adalet hem de sosyal hizmetler için bir kara lekedir; zehirli ağacın meyvesinin zehirli olmasıyla tam bir uyum içindedir.

Avrupa Konseyi Program Ofisi Ankara web sayfasında çocuk ve aileler ile ilgili olarak 18 adet “Bakanlar Komitesi Kararları arasında yer alan “(Res 67)16 E Sosyal Çalışmacıların Rolü Eğitimi ve Konumu” kararı da yer almaktadır. Avrupa Sosyal Şartı’na yönelik bu kararlar arasında insan hakları ile ilgili sosyal çalışmacılara yönelik 1991 ve 2001 kararlarının yer almaması adalet yönetimi için bir körleşmeye nedendir. Adil yargılama hakkını engellemekte olup AB vergi verenlerce Türkiye’de çocuklar dahil sosyal hizmetlere ve adalete çifte standart içinde bakmasını sağlamaktadır. Bu kasıtlı bir körleşme basit bir körleşme değildir. Bu eksikliğin de giderilmesi gerekmektedir.

Çocuk ve gençleri için adalet yönetimin de rol ve görevlerin açık net olmaması ve sosyal ortam ve yaşam koşullarının dikkate alınmaması ile karar verilmesi sosyal hizmetlere ve adalete erişimin engellenmesinde UNICEF ve AB Projeleri bu açıdan önemli bir aktördür. 2005 yılından beri AB Projeleri ile eğitim adına katkılar ile bu süreçte “adli destek görevlisi” gibi bir görevde üretilmiştir. Dünyada karşılı olmayan bir görevdir. Avrupa Konseyinin kararları da dikkat edilmeyerek Türkiye’de ki çocuklara çifte standart için de bakabilmektedir. Böylece sosyal hizmet konusunda eğitim almamış psikolog ve diploması olmayan sahte pedagoglar tarafından SİR düzenlenmesi sağlanmıştır. Gençlik suçluluk

boyutu ise dikkat edilmeyerek mağdur haklarının birlikte ele alınmasına yönelik katkılar insan hakları, çocuk hakları ve sosyal haklar için bir sorun kaynağı olabilmektedir.

Adalet Bakanlığı'nın 2025 taslağı, 16 yaşını doldurmuş çocukların kasten öldürme suçlarında indirimsiz cezalar almasını, 15 yaş altı için SIR'siz iddianame düzenlenmesini iade nedeni saymasını ve ebeveynlere disiplin hapsi gibi yaptırımları içermektedir. Ancak, UNICEF'in projelerindeki yetkisiz SIR uygulamaları, taslağın rehabilitasyon odaklı potansiyelini baltalamakta; cezalandırıcı yaklaşım ön planda kalmaktadır. Adalet yönetiminde rol ve görevlerin hâlâ açık ve net olmaması nedeniyle bu durumun devam ettiği taslakta görülmekte, bu uygulamanın aynen sürdürüleceği de anlaşılmaktadır. İnsan hakları, çocuk hakları ve sosyal hakların korunması yerine, çocuklar için acı verici ve adaletsiz bir durum ortaya çıkmakta; bu, Türkiye'deki çocukları AB ülkelerindeki haklardan mahrum bırakmakta ve AB fonlarının amacını (çocukların eşit haklara kavuşması) sorgulatmaktadır

Almanya, İsviçre ve İtalya örnekleri rehberdir:

- **Almanya (Jugendamt):** SIR'ler sadece sosyal çalışmacılar tarafından hazırlanır, bir asırdan beri önleme ve eğitim odaklıdır.
- **İsviçre (Zürih):** SIR'ler sadece sosyal çalışmacılar tarafından hazırlanır, ancak bu rapor ile kamu davası açılabilir. Önleme, eğitim ve rehabilitasyon önceliklidir; recidivism %5'e düşmüştür.
- **İtalya (Tribunali per i Minorenni):** SIR'ler sosyal hizmet uzmanlarınca düzenlenir, entegrasyon hedeflenir; gençlik suçları %15 azalmıştır.

Bu çifte standarda sessiz kalınması, vergi mükelleflerini yanıltmakta ve fonların etkinliğini riske atmaktadır. Türkiye'deki uygulama, bu ülkelerdeki standartlardan uzak olup, çocukların üstün yararını ihlal etmektedir.

Bu bağlamda, UNICEF, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu ve Avrupa Konseyi Ankara Proje Ofisi'nden de taleplerimiz şunlardır:

1. UNICEF'in ÇABA ve Koruyucu Aile Projeleri'nde SIR'lerin yalnızca sosyal hizmet eğitimi almış sosyal çalışmacılarca düzenlenmesini zorunlu kılacak bağımsız denetim mekanizmaları kurun.
2. 2013 Eğitim Kitabı'nın etkisini ortadan kaldırmak için kaldırılmasını sağlayın ve Almanya, İsviçre ve İtalya modellerine dayalı profesyonel bir çerçeve geliştirin.
3. AB fonlarının (2021-2025 Ülke Programı dahil) harcamalarını, profesyonelleşme odaklı revize edilene kadar durdurun; fonları çocuğun üstün yararına hizmet eden projelere yönlendirin.
4. Adalet Bakanlığı taslağını cezalandırmadan eğitim ve rehabilitasyona odaklı uygulama için işbirliği yapın.
5. Avrupa Konseyi'nin 1991 ve 2001 kararlarını duyurarak ve uygulayarak çifte standartı ÇHS içinde ortadan kaldırın.

Bu çağrı, BM ÇHS'nin korunmasını, AB fonlarının hakkaniyetini ve Türkiye'deki çocukların Almanya, İsviçre ve İtalya standartlarında haklara kavuşmasını hedefler. 30 gün içinde yazılı ve kapsamlı bir yanıt bekliyoruz. Ekte, detaylı raporlar sunulmuştur.

Yanıta bağılı olarak, Türkiye’de çocuklara yönelik çifte standartların oluşturulmasına katkıda bulunan bilgiler arasında, AB Projeleri ile ilgili olarak Avrupa Sayıştayı (The European Court of Auditors), Cenevre’deki Çocuk Hakları Komitesi ve Avrupa Konseyi’ndeki sosyal haklar ile ilgili birimlere de ayrıca paylaşılabacaktır. Bu paylaşımlar, mevcut durumun şeffaf bir şekilde değerlendirilmesi ve uluslararası platformlarda ele alınması için önemli bir adım olacaktır.

Saygılarımızla,
SHU Nihat Tarimeri

(Çocuk Koruma Türkiye Grubu Koordinatörü)

ntarimeri@gmail.com

İletişim Bilgileri:

- **UNICEF Türkiye Temsilciliği:** Yıldız Kule, Yukarı Dikmen Mahallesi, Turan Güneş Bulvarı, No:106, Kat:7, 06550 Çankaya, Ankara, Türkiye; ankara@unicef.org
- **Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu:** Uğur Mumcu Caddesi No:88, Kat:5, Gaziosmanpaşa, 06680 Ankara, Türkiye; delegation-turkey@eeas.europa.eu; +90 312 459 87 00
- **Avrupa Konseyi Ankara Proje Ofisi:** +90 312 468 84 64; ankara.office@coe.int

Kaynaklar: BM ÇHS, ASS, Pekin Kuralları, Avrupa Konseyi Kararları (1991 R(91)16, 2001 Rec(2001)1), UNICEF 2013 Eğitim Kitabı, TÜİK 2024 Verileri, Adalet Bakanlığı 2025 Taslağı, AB Ülke Programı (2021-2025), ÇABA ve Koruyucu Aile Projesi Belgeleri, Almanya/İsviçre/İtalya Çocuk Adalet Raporları.

Ekteki Raporlama Yazısı

Tarih: 08 Eylül 2025

Konu: UNICEF AB Projelerindeki Çifte Standart, 2013 Eğitim Kitabı’nın Etkileri ve Adalet Bakanlığı 2025 Taslağı’nın Değerlendirmesi

Giriş

Bu rapor, UNICEF’in AB finansmanlı ÇABA ve Koruyucu Aile Projeleri’ gibi çeşitli projelerde yaşatılan çifte standartları, 2013 “Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı”nın olumsuz etkilerini, Adalet Bakanlığı’nın 2025 taslağının çocuk adalet sistemine etkilerini ve Almanya, İsviçre ile İtalya’daki iyi uygulamaları analiz etmektedir.

Çifte Standartın Kapsamı ve Etkileri

UNICEF, AB fonlarıyla (5.89 milyon Euro) desteklenen ÇABA ve Koruyucu Aile Projeleri’nde, SİR’lerin yetkisiz sosyal çalışmacılar yerine yetkisiz kişiler (örneğin, psikologlar öğretmenler, diploması olmayan çakma pedagoglar, sosyolog dahil diğer meslekler tarafından düzenlenmesine izin vermektedir. Ayrıca, yargısal süreçte kesin karar olmadan hiçbir kişiye, çocuk dahil, suçlu denilemez; suçla ilgili kesin karar olmadan suçlu olarak nitelendirilmesi masumiyet karinesi açısından önceliklidir. Ancak, çocuklar için

kullanılan “suça sürüklenen” şeklindeki garip tanım, masumiyet karinesi ilkesinin hâlâ korunmadığını ve adil yargılama hakkına bir saldırı olarak ÇKK ile öne çıktığını göstermektedir. BM ÇHS’ni korumak yerine ÇKK’nın korunduğu bir adalet yönetimiyle adaletsizlik sürmektedir. TÜİK 2024 verilerine göre, suça sürüklenen ve sürükletilen çocuk sayısı 202.785’e ulaşmış ve %13 artmıştır. Soruşturma ve Kovuşturma evresindeki adalet yönetiminde çocuk ve genç sayısı 800 binden fazladır. Gri alanlarla birlikte 2 milyon çocuğu ilgilendirmektedir. ÇABA’da avukatların SIR süreçlerine katılımı, Koruyucu Aile’de standart dışı değerlendirmeler, BM ÇHS Md. 3, 16, 40 ve ASS Md.7.17 ve 14 ihlallerine yol açmaktadır.

2013 Eğitim Kitabı’nın Rolü

UNICEF tarafının hazırlanan ve web sayfasında yaymlanan “Sosyal Çalışma Görevliler için Eğitim Kitabı “, ÇABA’da avukatların SIR hazırlamasına, Koruyucu Aile’de eğitimsiz değerlendirmelere zemin hazırlamıştır. ÇHS yerine ÇKK ve adaletsizlik süre gelmektedir. Adalet yönetiminde ki çalışanlarca araştırmaları, tutarsızlıkları ve SIR’lerin yetersizliğini ortaya koymuştur. Mattia Ahmet Minguzzi vakasında, SIR’ler suç öncesi koşulları analiz edememiş, rehabilitasyon ve eğitim yerine yerine linç etmek dahil cezalandırma ön planda tutulmuştur.

Adalet Bakanlığı Taslağı’nın Analizi

Taslak, 16 yaş üstü kasten öldürme suçlarında indirimsiz cezalar, 15 yaş altı için SIR’siz iddianame iadesi ve ebeveynlere disiplin hapsi öngörmektedir. Halbuki 12-18 yaşındaki çocuk ve gençler için SIR zorunludur. Ancak ve halen hukukun arkasından dolanarak gençlik dönemi yok sayılmak istenmektedir. Sosyal çalışmacılar dışındaki kişiler tarafından düzenlenmeside bu hedefler arasındadır. 1889 tarihli cezalandırmaya sahip bakış aynen devam etmek için sözleşmeler yok sayılmaktadır. Caydırıcılık adına cezaların artması ile çözüm ararken yeni yeni mağdurlara devam edecektir. SIR’lerin eğitimsiz hazırlanması aslında suçlu sayısını arttıracaktır. Hapishane doluluğu %15-20 yükselebilir (en az maliyet: 500 milyon TL).

Uluslararası Örnekler ve Karşılaştırma

Unsurlar	Türkiye (Taslak + Almanya UNICEF)	(Jugendamt)	İsviçre (Zürich)	İtalya (Tribunali per i Minorenni)
SIR Hazırlama	Yetkisiz, Yüzeysel	Sosyal çalışmacı	Sosyal Çalışmacı	Sosyal çalışmacı
Odak	Cezalandırma	Önleme ve Eğitim	Eğitim Rehabilitasyon	Entegrasyon
Recidivism Oranı	%20-30 Artış	%10 Azalma	%5 Azalma	%15 Azalma
Fon Kullanımı	Etkisiz	Hedef Odaklı	Verimli	Etkin ve Sürdürülebilir
Eğitim	Yetersiz	Zorunlu Uzmanlık	Sürekli Eğitim	İhtisaslaşma

- **Almanya (Jugendamt):** SIR’ler sosyal hizmet uzmanları tarafından sadece düzenlenir. Eğitim önleme programları ile recidivism’i %10 düşürür.

- **İsviçre (Zürich):** SIR'ler bilimsel yöntemlerle sosyal çalışmacı hazırlanır, eğitim ve rehabilitasyon odaklıdır; gençlik suçları %5 azalmıştır.
- **İtalya (Tribunali per i Minorenni):** SIR'ler sadece sosyal çalışmacılar tarafından ekiplerce düzenlenir, entegrasyon projeleriyle suç oranı %15 düşmüştür.

Sonuç ve Öneriler

UNICEF'in çifte standartı, AB fonlarını boşa harcamakta; taslak, cezalandırıcı yapısıyla sorunu derinleştirmektedir. Öneriler: SIR'leri Almanya/İsviçre/İtalya modellerine uygun uzmanlara bırakın, 2013 Kitabı'nı kaldırın, AB fonlarını durdurun, taslağı rehabilitasyon odaklı dönüştürün.

Kaynaklar: BM ÇHS, ASS, Pekin Kuralları, Avrupa Konseyi Kararları, UNICEF 2013 Kitabı, TÜİK 2024 Verileri, Adalet Taslağı (2025), AB Raporları, Almanya/İsviçre/İtalya Çocuk Adalet Sistemi Analizleri.

EKLER: İngilizce ve Almanca Açık Çağrı ve Başvuru yazıları **NOT :**

ÇKK'nun dünü,bugünü ve yarını anlamak için bazı bilgiler :

1. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/?s=tutanak>

2. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/yeni-adli-yilda-cocuklarin-karanlik-kaderi-suca-suruklenen-cocuk-ve-masumiyet-karinesine-ragmen-bir-sistemin-curutulmesi-ve-kotulugun-20-yillik-cigligi/>

3. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-haklari-adina-cocuklari-ve-toplumu-kandirmayin-cocuklara-kiymayin-1-sosyal-hizmetleri-de-yozlastirmis-sosyal-calismama-gorevlisi-ile-cocuk-haklari-ve-insan-haklarini-e/>

4. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/?s=diversion> 5. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/?s=resmi+vesayet>

6. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/1945-tarihli-cocuk-mahkemeleri-on-tasarisi-ile-hem-yuzlesme-hemde-mahcubiyet-icin/>

7. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/ceviri-yanlisliklar-ve-cocuk-haklarina-dair-sozlesme-bm-pekinkurallarina-yonelik-tespitler-adalet-adina-cocuklara-genclere-etkiler-2/>

8. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/afganistanda-cocuklar-icin-adalet/>

9. <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-korumama-kanunu-1/>